

Secció I. Disposicions generals

PRESIDÈNCIA DE LES ILLES BALEARS

4029

Llei 2/2018, de 13 d'abril, de memòria i reconeixement democràtics de les Illes Balears

LA PRESIDENTA DE LES ILLES BALEARS

Sia notori a tots els ciutadans que el Parlament de les Illes Balears ha aprovat i jo, en nom del Rei i d'acord amb el que s'estableix a l'article 48.2 de l'Estatut d'Autonomia, promulg la següent:

LLEI

EXPOSICIÓ DE MOTIUS

I

El restabliment de la democràcia, després de quaranta anys de Dictadura, ha estat una fita transcendental de la nostra història recent i un dels grans èxits de la Transició al nostre país.

La transformació de les institucions, de la societat civil i el recorregut de tres dècades des de l'aprovació de l'Estatut d'Autonomia a les Illes Balears ens permet abordar la relació amb la història de la nostra democràcia des de la convicció que conèixer-la és la millor garantia de no repetir les errades del passat i, per tant, d'assegurar el nostre futur sobre els pilars de la pau, la llibertat i la convivència.

La democràcia és una conquesta de la ciutadania i, per tant, cal conèixer d'on venim, commemorar aquesta conquesta, difondre els seus valors i preservar-la davant les amenaces de totalitarisme que, en el passat i en el present, l'envolten.

En aquest sentit, un element comú dels països democràtics és el reconeixement institucional i social a les persones, els col·lectius i les entitats que han contribuït perquè avui es pugui gaudir d'una democràcia. Recuperar el llegat democràtic d'aquestes persones i entitats, que en molts casos han estat represaliades, s'entén com una afirmació de les llibertats democràtiques i com a voluntat de consolidar un futur comú de convivència, concòrdia i pau.

En la nostra comunitat tenim un deute pendent amb les persones i entitats que varen impulsar i defensar la democràcia durant la II República, amb aquelles que patiren repressió durant la Guerra Civil i la dictadura, i així mateix, amb aquelles que lluitaren activament pel restabliment de la democràcia durant la dictadura franquista i la Transició fins l'aprovació del nostre Estatut d'Autonomia i que en molts casos també varen ser represaliades.

Per això, aquesta llei té per objecte el reconeixement i la garantia dels drets a la reparació, a la veritat i a la justícia de totes les víctimes de la Guerra Civil i la dictadura franquista. Així mateix, amb aquesta llei el Parlament de les Illes Balears condemna per primera vegada la dictadura franquista i rebutja qualsevol totalitarisme i règim antidemocràtic. Només des d'aquesta premissa democràtica podem restablir la memòria de les víctimes.

II

La repressió durant la Guerra Civil

Una característica comuna a tots els conflictes bèl·lics i, molt singularment, a les guerres civils, és la pràctica de represàlies contra les persones identificades amb el bàndol oposat. En el cas de la Guerra Civil espanyola (1936-1939), a més dels crims de guerra que es cometeren tant entre combatents com contra la població civil, la deshumanització de l'adversari propicià una violència política que assolí uns nivells molt greus, premonitors dels crims contra la humanitat que sacsejarien el món en els anys de la Segona Guerra Mundial (1939-1945). També a les Illes Balears, encara que l'activitat militar fou relativament escassa (desembarcament republicà a Mallorca i a les Pitiuses -agost-setembre de 1936- i ocupació de Menorca -febrer de 1939-) es va exercir una repressió contra els desafectes d'un bàndol i de l'altre que amb aquesta llei es vol conèixer, reconèixer i reparar, en la mesura possible per a una comunitat autònoma, sense renunciar a reclamar les mesures de justícia que pertoquen a les víctimes de violacions de drets humans i del dret humanitari.

A l'hora de conèixer i reconèixer la repressió practicada durant la Guerra Civil a les Illes Balears, hom pot trobar coincidències significatives, però també diferències importants, que en cap cas no justifiquen actuacions que implicaren patiments terribles de víctimes innocents. Tot i això, aquestes diferències, donades pel context de vencedors i vençuts i la imposició d'una dictadura, són les que provocaren la discriminació

que ha patit el col·lectiu de víctimes del franquisme i la normativa que en els darrers anys ha intentat reparar aquest col·lectiu i garantir els seus drets a la justícia, a la veritat i a la reparació. En tot cas, una sola mort per raons ideològiques és un fracàs de la societat i la víctima i els seus familiars mereixen el reconeixement dels seus conciutadans.

A les Illes Balears, els franquistes exerciren durant pràcticament tota la guerra el comandament de Mallorca, Eivissa i Formentera, mentre que els republicans controlaren Menorca i, durant un breu període, les Pitiüses. Malgrat no ser una zona de combat excepte durant unes poques setmanes, la violència tingué a les Illes un gran impacte. Amb aquesta llei es pretén aprofundir en el coneixement de la magnitud de les víctimes i constituir un cens institucional com a primera mesura de reconeixement i reparació.

Aquesta violència començà amb execucions sumàries practicades en una i altra zona que es retroalimentaren. Durant el juliol de 1936 constituïren un fenomen aïllat i les actuacions contra els desafectes es centraren principalment en detencions, pallisses, tortures i amenaces. A partir de l'agost s'inicià una espiral de terror fins al primer trimestre de 1937, quan tingueren lloc detencions massives i centenars d'afusellaments realitzats al marge de qualsevol tràmit judicial i de forma massiva i sistemàtica. En el cas dels republicans de Menorca l'etapa repressiva més dura consistent en desenes de morts atribuïbles a represàlies va concloure el desembre de 1936, en restablir-se l'ordre intern amb la designació d'un nou cap militar de l'illa. En zona franquista, els afusellaments extrajudicials efectuats principalment per elements feixistes persistiren fins a la primavera de 1937 i la justícia militar continuà fins als anys quaranta dictant centenars de sentències de mort, en uns consells de guerra mancats de les més elementals garanties jurídiques.

El reconeixement a les víctimes de la repressió viscuda durant la Guerra Civil ha estat parcial, dispers i condicionat a les distintes etapes històriques i polítiques posteriors a la Guerra Civil. Les víctimes de la repressió franquista durant la Guerra Civil i en la immediata postguerra no van tenir cap reparació fins la Transició, amb unes primeres pensions i indemnitzacions que arribaren tard per a moltes d'elles. El 2007 es va intentar tancar el capítol de reparacions i reconeixements amb la Llei 52/2007, de 26 de desembre, per la qual es reconeixen i amplien drets i s'estableixen mesures en favor dels que van patir persecució o violència durant la Guerra Civil i la dictadura.

Amb aquesta Llei de Memòria i Reconeixement Democràtics es pretén recordar i reconèixer totes les víctimes de la repressió durant la Guerra Civil a les Illes Balears. Es tracta de la primera mostra de reparació i solidaritat amb el conjunt de víctimes i els seus familiars duita a terme per les institucions democràtiques d'aquesta Comunitat i feta amb independència de quin fou en cada cas el mòbil ideològic de la repressió i de si la víctima s'havia manifestat o no políticament.

Convé no oblidar, d'altra banda, que la primera víctima del cop d'Estat del 18 de juliol va ser la democràcia, i amb ella, les persones, les entitats i els col·lectius que s'havien significat a favor de la democràcia o s'havien identificat amb les institucions i els valors democràtics.

Per això és important, des de les institucions democràtiques actuals, conèixer quin va ser el cost humà del cop d'Estat i de la Guerra Civil a les Illes Balears i, així mateix, reconèixer aquest cost humà amb nom i llinatges i fent memòria de qui va patir repressió durant la Guerra Civil, com a garanties de no-repetició i com a una forma de reparació prevista en els *Principis i directrius bàsiques de Nacions Unides sobre el dret de les víctimes de violacions de les normes internacionals de drets humans i del dret humanitari a interposar recursos i obtenir reparacions* (Resolució 2005/35 de la Comissió de Drets Humans de Nacions Unides, de 19 d'abril de 2005). D'aquests Principis de Nacions Unides s'extreu el concepte de víctima que s'empara als efectes d'aquesta llei.

Aquesta és la memòria i el reconeixement democràtics de les víctimes de la Guerra Civil i la dictadura franquista que proposa aquesta llei i que li dona nom: una memòria col·lectiva que té com a referents la democràcia però també el cost personal que ha suposat assolir-la en el temps, per difondre l'exemple i els valors d'aquestes persones a les generacions futures així com el propòsit de no caure en les errades i els abusos del passat.

III

Repressió durant la dictadura franquista i en la clandestinitat

El personal docent durant la Guerra Civil i la Dictadura va patir un procés sistemàtic de depuració militar i civil emparat en la legislació franquista que, a través primer de les autoritats militars i després de la Comissió de Depuració Provincial, el va apartar de l'ensenyament per la seva ideologia i els seus principis i valors democràtics.

Així mateix, durant tota la Dictadura i el principi de la Transició es va exercir una dura repressió per raons d'orientació sexual o identitat de gènere, amb tractaments contraris als drets humans com a conseqüència de l'aplicació de la "Ley de Vagos y Maleantes" i la "Ley de Peligrosidad Social".

Durant els anys de la dictadura franquista (1939-1975) hi hagué a les Illes Balears un moviment de resistència democràtica de proporcions modestes, però en absolut menyspreable. En els anys quaranta s'estructuraren grups que establiren xarxes de suport als presos i les seves famílies, editaren periòdics clandestins, distribuïren propaganda o col·laboraren amb els serveis diplomàtics aliats.

A l'interior i a l'exili, intel·lectuals de totes les Illes treballaren per la conservació dels valors democràtics universals i de la nostra identitat

cultural i lingüística. Exiliats republicans balears lluitaren durant la Segona Guerra Mundial al costat de la causa de les democràcies antifeixistes i per aquest motiu patiren deportació als camps de concentració nazis.

Malgrat la interrupció parcial de l'activisme opositor ocasionat per l'accentuació de la repressió franquista (en especial, les detencions de 1948) i l'inici de la guerra freda, des del decenni dels seixanta sorgiren fins i tot dins del règim, algunes veus moderades que iniciaren una evolució ideològica cap a la democràcia i un nou antifranquisme que eixamplà la seva presència social en els darrers temps de la dictadura en múltiples àmbits d'actuació: des de l'actuació dels partits polítics clandestins i del moviment obrer i sindical fins a les primeres passes del moviment veïnal o feminista, passant pel compromís social i polític de sectors considerables de l'Església catòlica, els militars demòcrates, els sindicalistes, els periodistes, els intel·lectuals o els estudiants universitaris. Com a conseqüència, a les Illes Balears també hi hagué un nombre rellevant de ciutadans detinguts, processats, torturats, empresonats i depurats pel seu compromís democràtic antifranquista. Aquestes persones, pertanyents a ideologies polítiques molt variades, no només contribuïren amb la seva lluita que la dictadura franquista no pogué persistir molt més enllà de la mort del dictador, sinó que en l'etapa posterior van constituir un poderós referent moral per a la nostra societat. Amb aquesta llei es reconeix el moviment democràtic antifranquista i les persones que en formaren part, moltes de les quals en patiren represàlies, com a una peça imprescindible del retorn de la democràcia, del procés de Transició i de la democràcia actual a les Illes Balears.

IV

La memòria de les dones

També és objecte d'aquesta llei reconèixer la memòria democràtica de les dones i condemnar la violència i la repressió exercida contra elles relacionada amb la Guerra Civil i la dictadura franquista pel fet de ser dones.

Els avenços socials i les conquestes assolides en igualtat durant la II República es varen veure truncats amb el cop militar i la dictadura franquista, que va imposar el seu model femení al servei del règim. Durant la guerra i en la immediata postguerra, les dones van patir una humiliació pública i uns càstigs que no s'aplicaven als homes, com separar-les dels seus fills, rapar-los el cap, enviar-les a netejar les casernes dels militars, o fer-les beure oli de ricí i obligar-les a passejar pels carrers del seu poble.

En els darrers anys s'ha investigat i s'ha donat a conèixer l'impacte de la II República, de la Guerra Civil i de la dictadura en les dones, així com el seu rol actiu (com a polítiques, sindicalistes, mestres, milicianes o militants antifranquistes, entre altres) o passiu, com a víctimes d'abusos i violacions de drets humans i del dret humanitari, en aquest període. Cal continuar investigant des de la perspectiva de gènere les conseqüències de la guerra i de la repressió en les dones en els aspectes polític, social, religiós i educatiu, i l'impacte en l'àmbit públic i privat, i impulsar els reconeixements públics necessaris per reconèixer el llegat democràtic de les dones.

V

Marc jurídic internacional i estatal

L'Organització de Nacions Unides en la Resolució 2004/72, de la Comissió de Drets Humans, "Conjunt de principis actualitzat per a la protecció i la promoció dels drets humans per mitjà de la lluita contra la impunitat", va establir que els Estats han d'adoptar mesures eficaces per lluitar contra la impunitat i per garantir el dret inalienable a la veritat, el deure de recordar i el dret a saber. El principi tercer sobre el deure de recordar proclama: "El coneixement per un poble de la història de la seva opressió forma part del seu patrimoni i, per això, s'ha de conservar adoptant mesures adequades per aconseguir el deure de recordar que incumbeix a l'Estat, per preservar els arxius i altres proves relatives a violacions dels drets humans i el dret humanitari i per facilitar el coneixement de tals violacions. Aquestes mesures han d'anar encaminades a preservar de l'oblit la memòria col·lectiva i, en particular, a evitar que sorgeixin tesis revisionistes i negacionistes".

A Espanya, la Llei 52/2007, de 26 de desembre, per la qual es reconeixen i amplien drets i s'estableixen mesures en favor dels que van patir persecució o violència durant la Guerra Civil i la dictadura, sosté que el Govern d'Espanya "establirà el marc institucional que impulsí les polítiques públiques relatives a la conservació i al foment de la Memòria Democràtica". Des de llavors, algunes comunitats autònomes han adoptat normes que garanteixen i estableixen mesures per desenvolupar allò que s'ha previst en aquesta llei. En concret, la Llei de Catalunya 13/2007, de 31 d'octubre, del Memorial Democràtic; la Llei de Catalunya 10/2009, de 30 de juny, sobre la localització i la identificació de les persones desaparegudes durant la Guerra Civil i la dictadura franquista, i la dignificació de les fosses comunes; la Llei Foral de Navarra 33/2013, de 26 de novembre, de reconeixement i reparació moral de les ciutadanes i els ciutadans navarresos assassinats i víctimes de la repressió arran del cop militar de 1936; la Llei del País Basc 4/2014, de 27 de novembre, de creació de l'Institut de la Memòria, Convivència i els Drets Humans; i la Llei 2/2017, de 28 de març, de Memòria Històrica i Democràtica d'Andalusia. Totes elles serveixen d'inspiració i model.

A la nostra comunitat s'han realitzat fins ara actuacions a nivell municipal i insular i s'han signat convenis per part del Govern de les Illes Balears amb les associacions Memòria de Mallorca, el novembre de 2010, i el Fòrum per la Memòria d'Eivissa i Formentera, el març de 2011, per elaborar els mapes de fosses a les illes de Mallorca, Eivissa i Formentera. El 2016 el Parlament de les Illes Balears va aprovar per unanimitat la Llei 10/2016, de 13 de juny, per a la recuperació de persones desaparegudes durant la Guerra Civil i el franquisme, que ha dotat la comunitat autònoma de les competències en matèria d'exhumacions.

En el marc dels Principis i les Recomanacions de Nacions Unides esmentats i dels convenis internacionals subscrits per Espanya, es pretén continuar la reparació deguda a les víctimes de la Guerra Civil i la dictadura, iniciada amb la Llei 52/2007, de 26 de desembre, per la qual es reconeixen i amplien drets i s'estableixen mesures en favor dels que van patir persecució o violència durant la Guerra Civil i la dictadura; i amb la Llei balear de recuperació de persones desaparegudes durant la Guerra Civil i el franquisme, amb l'objectiu que les víctimes de la Guerra Civil i de la dictadura franquista a les Illes Balears i els seus descendents tinguin reconeguts uns drets i uns instruments per fer-los efectius davant les administracions públiques de la nostra comunitat autònoma.

També en atenció a les víctimes i a llurs familiars, i com una forma de reparació, cal que una norma amb rang de llei constati i declari definitivament la nul·litat de tots els processos per motius polítics i ideològics aplicats durant la Guerra Civil i la dictadura pel procediment dels consells de guerra, perquè van constituir intencionalment un mitjà de repressió polític i vulneraren les competències i la legalitat aleshores vigent, també respecte als delictes tipificats, el procediments seguits i les garanties processals que eren exigibles. Les sancions i condemnes varen tenir greus conseqüències, inclosa la pena de mort, anys d'emprisonament, inhabilitacions gairebé de per vida, confiscacions i multes. Amb aquesta llei, el Parlament de les Illes Balears constata i declara la nul·litat de les sentències i resolucions i la il·legalitat dels òrgans i tribunals que les van dictar, per la naturalesa, la composició i l'actuació d'aquests òrgans i tribunals, que no poden ser considerats òrgans jurisdiccionals que dictaren sentències sinó simples actuacions de fet que han de ser considerades nul·les: aquests òrgans no respectaven les més mínimes garanties d'imparcialitat, dret de defensa i cosa jutjada de les seves resolucions, ni gaudien d'independència de la resta de poders de l'Estat, com a mínim en el sentit que existeixi una atribució genèrica mínimament racional pel poder de jutjar a un òrgan suficientment individualitzat.

Aquells processos polítics contraris a la legalitat es van mantenir més enllà de la mort del dictador en consells de guerra per causes de caràcter polític amb infracció dels drets fonamentals de moltes persones, que hi van ser injustament sotmeses i, arran d'aquests, algunes d'elles executades.

VI

Aquesta llei s'estructura en sis títols i s'articula en quatre eixos principals: el dret a la veritat, el dret a la memòria democràtica, el dret a la reparació i al reconeixement de les víctimes, i les garanties de no-repetició.

El títol preliminar es dedica a les disposicions generals, que comprenen l'objecte de la llei, els principis rectors, així com les mesures i les actuacions dirigides a les víctimes.

El títol I fa referència al dret de les víctimes a la veritat, la qual cosa implica l'obligació de les institucions públiques d'investigar per promoure l'esclariment dels fets ocorreguts en relació amb les violacions dels drets durant la Guerra Civil i la Dictadura, com un element fonamental per a la construcció de la convivència en el present i el futur. El present títol delimita la consideració de víctimes amb la finalitat clara d'identificar-les a través d'un Cens de Victimes de la Guerra Civil i la Dictadura franquista.

El títol II estableix el dret a la Memòria Democràtica de les Illes Balears i s'estructura en quatre capítols. El primer capítol pretén consolidar els valors democràtics a través del Patrimoni Documental i Bibliogràfic de la Memòria Democràtica. El segon capítol preveu la creació de Seccions Museístiques de la Memòria Democràtica, que podran albergar tots aquells vestigis franquistes que es retirin. El capítol tercer crea una nova figura de protecció a les Illes Balears com són els Espais i Itineraris de la Memòria i Reconeixement Democràtics de les Illes Balears, amb la confecció d'un catàleg de tots aquells espais, immobles o paratges de rellevància per a la Memòria Democràtica de les Illes Balears i l'especificació del procediment d'inscripció, de modificació o cancel·lació, els efectes i les obligacions que comporta aquest fet. Per últim, es determina el règim de protecció i conservació d'aquests espais i s'especifica que els espais i itineraris hauran de comptar amb els mitjans d'expressió i interpretació dels fets que hi succeïren i subjectes a la identitat gràfica del Govern de les Illes Balears. El capítol quart és un reconeixement al moviment memorialista i a les associacions de víctimes de la Guerra Civil i la Dictadura franquista de les Illes Balears i es preveuen mesures de foment d'aquest associacionisme.

El títol III es refereix al dret a la reparació i al reconeixement de les víctimes de la Guerra Civil i la Dictadura franquista. S'articula en dos capítols. El primer planteja actuacions i mesures a desenvolupar per part de les administracions públiques, com poden ser estudis, publicacions, jornades, homenatges, etc., per recordar i reconèixer víctimes de la repressió, de la Guerra Civil i la dictadura franquista. Es declara dia 29 d'octubre com a data simbòlica de record i reivindicació dels valors democràtics i la lluita per la llibertat. Com a mesura de reparació jurídica de les víctimes es declaren nul·les de ple dret totes les sentències i resolucions de les causes instruïdes de caràcter penal, civil i administratiu, dictades per motius polítics a les Illes Balears durant la Guerra Civil i la Dictadura franquista. El capítol dos indica la tutela de les administracions públiques envers la Memòria Democràtica. En virtut d'aquesta llei es consideraran contraris a la Memòria Democràtica l'exhibició pública de tota una sèrie d'elements situats a la via pública, amb la finalitat de commemorar, enaltir o exaltar la revolta militar de 1936 i el franquisme; la celebració d'actes o homenatges que enalteixin el franquisme; així com l'impuls de distincions o reconeixements de persones, entitats o organitzacions que van sustentar el règim dictatorial. Es preveu la confecció d'un cens de símbols, llegendes i mencions franquistes que hauran de ser retirats per les institucions públiques. Finalment, es contempla la privació d'ajudes i subvencions públiques a aquelles persones i entitats que vulnerin o vagin en contra d'aquesta llei.

El títol IV fa referència a les garanties de no-repetició. El Govern de les Illes Balears promourà el coneixement sobre els fets del passat, fomentant la cultura democràtica i del civisme, com a mesures per intentar evitar la repetició del feixisme i de qualsevol totalitarisme.

El títol V consta de dos capítols. El primer fa referència a la planificació i el seguiment a través de la figura de la Comissió Tècnica de Memòria i Reconeixement Democràtics, les funcions i composició de la qual queden delimitades, així com dels instruments que integraran les accions específiques per donar compliment als objectius d'aquesta llei, com són el Pla Autòmic de Memòria i Reconeixement Democràtic i els plans anuals. També es preveu el mecanisme d'avaluació de les polítiques públiques de Memòria Democràtica. El segon capítol estableix la col·laboració i la cooperació administratives necessàries per al correcte desenvolupament normatiu.

El títol VI estableix un règim sancionador: qualifica les infraccions en lleus, greus i molt greus, preveu sancions en funció de la gravetat i especifica el procediment incoador de les sancions.

Per últim, en la llei s'estableixen disposicions addicionals, derogatòries i finals. La primera, per crear un comitè de feina que analitzi la desaparició de fons documentals i per realitzar les gestions necessàries per tal de sol·licitar o aconseguir la gestió d'aquest patrimoni; la segona, per impulsar la inscripció de defunció de les víctimes desaparegudes al Registre Civil; la tercera, per articular procediments que permetin investigar els casos d'infants robats durant la dictadura franquista i per dotar les víctimes de cobertura jurídica, psicològica i assistencial. La disposició addicional quarta preveu la necessitat d'indicar la suficiència de recursos humans i materials que afecti la prestació dels serveis per impulsar els objectius d'aquesta llei. La cinquena adapta aquesta llei a les lleis bàsiques de procediment administratiu comú de les administracions públiques i de règim jurídic del sector públic.

Així mateix, queden derogades totes aquelles disposicions del mateix rang o d'un rang inferior, el contingut de les quals s'oposa al que disposa aquesta llei, i es preveu l'adaptació en el termini de dos anys de diferents lleis i normatives als objectius i esperit d'aquesta llei.

TÍTOL PRELIMINAR

DISPOSICIONS GENERALS

Article 1

Objecte

La present llei té per objecte:

1. Establir polítiques públiques de memòria democràtica, és a dir, totes aquelles polítiques per garantir la reparació d'aquelles persones, grups i col·lectius que varen patir repressió durant la guerra civil i la dictadura franquista, i per reconèixer la contribució de totes aquelles persones, grups i col·lectius que des de diferents ideologies han contribuït a la democràcia.
2. Vetllar pel coneixement i la difusió de la història de les Illes Balears durant la II República, la Guerra Civil, la Dictadura franquista, la Transició i l'entrada en vigor de l'Estatut d'Autonomia l'any 1983, com a llegat cultural de les Illes Balears.
3. Garantir que els espais de convivència siguin espais per a la cultura democràtica i la concòrdia, així com reconèixer la tasca de les entitats memorialistes i associacions de víctimes per restituir la memòria de les víctimes i reclamar justícia.
4. Rebutjar i impedir qualsevol manifestació que suposi un reconeixement del franquisme o una exaltació de la sublevació militar, la Dictadura franquista o el mateix dictador.

Article 2

Principis rectors

Són principis rectors d'aquesta llei:

- a) Els principis de veritat, justícia i reparació establerts per les Nacions Unides a través de la Resolució 60/147, de 16 de desembre de 2005, i els convenis de drets humans aplicables.
- b) Els valors constitucionals de la convivència, el pluralisme, la defensa de la pau i dels drets humans.

Article 3

Mesures i actuacions dirigides a les víctimes

1. Les mesures que el Govern de les Illes Balears haurà de dur a terme per al compliment dels objectius assenyalats a l'article 1 seran les següents:

- a) Retirar o instar la retirada de mencions, vestigis i símbols franquistes que puguin existir.
 - b) Desenvolupar convenis i altres instruments per a l'estudi i el coneixement dels fets esdevinguts a les Illes Balears en el període comprès entre la II República i l'entrada en vigor de l'Estatut d'Autonomia de les Illes Balears.
 - c) Impulsar i protegir els Espais i Itineraris de la Memòria i Reconeixement Democràtics, així com els monuments de record existents a les víctimes de la Guerra Civil i de la dictadura franquista.
 - d) Impulsar declaracions i mencions de reconeixement per a les víctimes de la Guerra Civil i de la dictadura franquista.
 - e) Facilitar a totes les persones que així ho desitgin informació sobre possibles desaparicions forçades d'infants ocorregudes durant la Guerra Civil i la dictadura franquista.
 - f) Col·laborar i impulsar davant l'administració de justícia els casos de desaparicions forçades que afectin ciutadans i ciutadanes de les Illes Balears ocorregudes durant la Guerra Civil i la dictadura franquista.
 - g) Organitzar actes d'homenatge institucional a les víctimes de la Guerra civil i la dictadura franquista.
2. Les actuacions definides a l'apartat anterior es faran, quan així convengui, en col·laboració amb els consells insulars, els ajuntaments, les associacions memorialistes, les associacions de víctimes i les entitats acadèmiques, o qualsevol altra entitat privada que pugui contribuir a donar compliment als objectius de veritat, justícia i reparació.
3. Les administracions públiques de les Illes Balears estan obligades a col·laborar amb el Govern de les Illes Balears per tal de dur a terme les actuacions definides en aquesta llei per tal d'assolir els objectius de veritat, justícia i reparació.
4. S'establiran en el pressupostos generals de la comunitat autònoma de les Illes Balears les partides econòmiques necessàries per atendre el compliment dels objectius d'aquesta llei.

TÍTOL I DEL DRET A LA VERITAT

Capítol I Sobre les víctimes de la Guerra Civil i la repressió franquista

Article 4

Determinació de les víctimes

1. Aquesta llei considera víctima, als efectes que pertorqui, qualsevol persona que en relació amb la Guerra Civil espanyola i la dictadura franquista a les Illes Balears hagi patit danys individualment o col·lectivament, incloses lesions físiques o mentals, patiment emocional, pèrdues econòmiques o restricció substancial dels seus drets fonamentals, com a conseqüència d'accions o omissions que constitueixin una violació manifesta de les normes internacionals de drets humans o una violació greu del dret internacional humanitari.
2. El Govern de les Illes Balears adoptarà les mesures i actuacions necessàries per a la determinació i la identificació de les víctimes de la Guerra Civil i la Dictadura franquista en les Illes Balears que van ser executades, que varen desaparèixer o es varen exiliar o van sofrir la repressió, així com dels seus familiars, i igualment de les persones que fins al final de la Dictadura i fins i tot durant la transició democràtica van ser represaliades per les seves idees o creences religioses, o per les seves responsabilitats polítiques o sindicals, i patiren, fins i tot, la presó o l'exili.
3. Tindran també la condició de víctimes:
 - a) Les organitzacions o els sectors socials, professionals o culturals, les entitats, els partits polítics, els sindicats, les lògies maçòniques, els moviments feministes o LGTBI que, amb les persones represaliades per la seva identitat de gènere o orientació sexual, van sofrir la persecució del règim franquista.
 - b) Les víctimes dels bombardejos durant la Guerra Civil.
 - c) Les persones que sense cap tipus d'adscripció ideològica varen patir violència, repressió o mort.
 - d) Els infants robats, adoptats irregularment sense l'autorització dels seus progenitors durant la Dictadura franquista, als quals es reconeixerà la mateixa condició de víctimes.

e) Els ciutadans i les ciutadanes de les Illes Balears que hagin patit les mateixes circumstàncies fora del territori de l'actual comunitat autònoma de les Illes Balears durant la Guerra Civil i la Dictadura franquista.

f) Els familiars fins a tercer grau o persones a càrrec que tinguin relació immediata amb la víctima directa, i les persones que hagin patit danys o alguna forma de repressió per haver assistit a les víctimes, o haver intervingut per impedir-ne la victimització.

Capítol II **Identificació de les víctimes**

Article 5

Cens de Víctimes de la Guerra Civil i la Dictadura franquista

1. El Cens de Víctimes de la Guerra Civil i la Dictadura franquista serà un registre oficial de les persones que tenen la consideració de víctimes segons els criteris establerts a l'article 4.

2. La conselleria competent en matèria de Memòria Democràtica confeccionarà aquest cens, que serà electrònic i tindrà caràcter públic. En cas de negativa a la proposta d'inscripció per part de qualsevol dels descendents directes de la víctima fins al tercer grau, aquesta es ponderarà per part de l'administració.

3. Al Cens de Víctimes de la Guerra Civil i la Dictadura franquista s'hi anotaran els fets ocorreguts, i per tant la tipologia de repressió, així com la informació que es determini reglamentàriament per la Comissió Tècnica de Memòria i Reconeixement Democràtics establerta a l'article 30 d'aquesta llei, que respectarà en tot cas el que disposa la normativa de protecció de dades de caràcter personal.

TÍTOL II **DEL DRET A LA MEMÒRIA DEMOCRÀTICA DE LES ILLES BALEARS**

Capítol I

Del patrimoni documental i bibliogràfic relatiu a la memòria democràtica de les Illes Balears

Article 6

Documents de la Memòria Democràtica de les Illes Balears i la seva protecció

1. Als efectes d'aquesta llei, s'entén per document de la Memòria Democràtica de les Illes Balears tota la informació produïda per les persones físiques o jurídiques de qualsevol naturalesa com a testimoni dels seus actes, recollida en un suport, amb independència de la seva forma d'expressió o context tecnològic en què s'hagi generat, relativa a la Memòria Democràtica de les Illes Balears.

2. Els documents produïts durant el període que abasta de la II República fins a l'entrada en vigor de l'Estatut d'Autonomia de les Illes Balears conservats o reunits en l'exercici de les seves activitats per les entitats de caràcter públic, associacions de caràcter polític, econòmic, empresarial, sindical o religiós i per les entitats, fundacions i associacions culturals i educatives de caràcter privat establertes a les Illes Balears, integren el Patrimoni Documental de la Memòria Democràtica de les Illes Balears, en virtut de la legislació que sobre aquesta matèria hi sigui aplicable.

3. Els poders públics adoptaran les mesures necessàries per a la protecció, la integritat, la descripció, la identificació i la difusió dels documents de la Memòria Democràtica de les Illes Balears, en particular en els casos de major deteriorament o risc de degradació, protegint-los especialment del perill de sostracció, destrucció o ocultació.

4. En el marc del Pla Autònic de Memòria i Reconeixement Democràtics de les Illes Balears i dels plans anuals, contemplats a l'article 31 d'aquesta llei, es duran a terme les actuacions necessàries per reunir i recuperar tots els documents i els testimonis orals -originals i còpies- relatius al període històric corresponent a 1931-1983, establint les fórmules de cooperació necessàries amb organitzacions polítiques, sindicals, fundacions, entitats memorialistes i associacions de víctimes, per tal de preservar i divulgar la Memòria Democràtica.

5. El Govern de les Illes Balears impulsarà als arxius gestionats per la Conselleria de Cultura una secció o seccions de la Memòria Democràtica amb l'objectiu de recuperar, conservar i divulgar la Memòria Democràtica de la II República, la Guerra Civil, la Dictadura, la repressió franquista, la resistència i l'exili durant el període de 1931 a 1983 a les Illes Balears. S'establiran les fórmules de cooperació necessàries amb investigadors, fundacions, entitats memorialistes i associacions de víctimes.

6. Cada arxiu històric disposarà de la seva secció de Memòria Democràtica, per tal de salvaguardar el patrimoni documental, en els Arxius i les Biblioteques que la Comissió Tècnica de Memòria i Reconeixement Democràtics determini. Aquesta adoptarà altres fórmules de col·laboració quan es tracti de documentació adscrita a espais de titularitat dels consells insulars i/o dels ajuntaments.

7. El Govern de les Illes Balears respectarà el principi de titularitat establert a la Llei 12/1998, de 21 de desembre, del patrimoni històric de les Illes Balears, mantenint el principi de conjunt i evitant disgregacions.

8. El Govern de les Illes Balears aprovarà, amb caràcter anual, d'acord amb les disponibilitats pressupostàries i tenint en compte el pla d'actuació previst a l'article 31 d'aquesta llei un programa per a l'adquisició, la còpia, la digitalització o la subscripció de convenis sobre els documents referits a la Memòria Democràtica de les Illes Balears que formin part d'arxius públics o privats, ja siguin originals o a través de qualsevol reproducció fidel a l'original.

Article 7

Bibliografia de la Memòria Democràtica de les Illes Balears i la seva protecció

1. Als efectes d'aquesta llei, s'entenen per patrimoni bibliogràfic de la Memòria Democràtica de les Illes Balears les biblioteques i col·leccions bibliogràfiques de titularitat pública i les obres literàries, històriques, científiques o artístiques de caràcter unitari o seriat, en escriptura manuscrita o impresa, de les quals no consti l'existència d'almanco tres exemplars en les biblioteques o serveis públics. Es donarà per fet que existeix aquest nombre d'exemplars en el cas d'obres editades a partir de 1958.

2. Tindran la mateixa consideració els exemplars producte d'edicions de pel·lícules cinematogràfiques, discos, fotografies, materials audiovisuals i d'altres similars, relacionats amb la Memòria Democràtica de les Illes Balears sigui quin sigui el seu suport material, de les quals no constin almanco tres exemplars en els serveis públics, o un en el cas de pel·lícules cinematogràfiques.

3. El patrimoni bibliogràfic produït durant el període que abasta de la II República fins a l'entrada en vigor de l'Estatut d'Autonomia de les Illes Balears conservat o reunit en l'exercici de les seves activitats per entitats i associacions de caràcter polític, econòmic, empresarial, sindical o religiós i per les entitats, fundacions i associacions culturals i educatives de caràcter privat establertes a les Illes Balears, integra el Patrimoni Documental de les Illes Balears, en virtut de la legislació que sobre aquesta matèria hi sigui aplicable.

4. Els poders públics adoptaran les mesures necessàries per a la protecció, la integritat, la descripció, la identificació i la difusió de la bibliografia de la Memòria Democràtica de les Illes Balears, en particular en els casos de major deteriorament o risc de degradació, protegint-los especialment del perill de sostracció, destrucció o ocultació.

5. El Govern de les Illes Balears impulsarà a les biblioteques gestionades per la Conselleria de Cultura una secció o seccions bibliogràfiques de la Memòria Democràtica amb l'objectiu de recuperar, conservar i divulgar la Memòria Democràtica de la II República, la Guerra Civil, la Dictadura, la repressió franquista, la resistència i l'exili durant el període de 1931 a 1983 a les Illes Balears. S'establiran les fórmules de cooperació necessàries amb investigadors, fundacions, entitats memorialistes i associacions de víctimes, així com amb el Centre Documental de la Memòria Històrica, previst a la Llei 52/2007, de 26 de desembre, per la qual es reconeixen i amplien drets i s'estableixen mesures en favor de qui va patir persecució o violència durant la Guerra Civil i la dictadura.

6. Cada arxiu històric podrà disposar de la seva pròpia secció de la Memòria Democràtica, dividida en col·leccions, de conformitat amb la regulació establerta a la Llei 15/2006, de 17 d'octubre, d'arxius i patrimoni documental de les Illes Balears. Es prioritzaran els espais de titularitat estatal, gestionats per la comunitat autònoma de les Illes Balears, i en cas de mancar-ne, la Comissió Tècnica de Memòria i Reconeixement Democràtics adoptarà altres fórmules de col·laboració en espais de titularitat dels consells insulars i/o dels ajuntaments.

7. El Govern de les Illes Balears respectarà el principi de procedència establert a la Llei 12/1998, de 21 de desembre, del patrimoni històric de les Illes Balears, mantenint el principi de conjunt i evitant disgregacions.

8. El Govern de les Illes Balears aprovarà, amb caràcter anual, d'acord amb les disponibilitats pressupostàries i tenint en compte el pla d'actuació previst a l'article 31 d'aquesta llei un programa per a l'adquisició o la subscripció de convenis sobre la bibliografia referida a la Memòria Democràtica de les Illes Balears que formi part de biblioteques públiques o privades, nacionals o estrangeres.

Article 8

Dret d'accés als documents

1. Es garanteix el dret d'accés als documents constitutius del Patrimoni Documental, de conformitat amb la regulació establerta a la Llei 15/2006, de 17 d'octubre, d'arxius i patrimoni documental de les Illes Balears, i atenent les disposicions en matèria d'arxius vinculats a Drets Humans que recullen l'ONU, la UNESCO i el Parlament Europeu.

2. El Govern de les Illes Balears actuarà davant els arxius públics i privats en el cas de no facilitar la documentació pública o dificultar-ne la consulta.

3. El Govern de les Illes Balears promourà les mesures de col·laboració, cooperació i coordinació amb l'Administració General de l'Estat per tal de facilitar l'accés a la documentació que té dipositada i als arxius militars.

Capítol II

Museus de la Memòria Democràtica

Article 9

Seccions museístiques de la Memòria Democràtica

1. Amb l'objecte de contribuir al foment de la cultura de la Memòria Democràtica, als museus gestionats per la Conselleria de Cultura es podran crear seccions museístiques de la Memòria Democràtica, en la forma que reglamentàriament es determini. Hi seran d'aplicació la present normativa i la Llei 4/2003, de 26 de març, de museus de les Illes Balears, així com la Llei 16/1985, de 25 de juny, del patrimoni històric espanyol, i el Reglament de museus de titularitat estatal. En el cas que es tracti d'equipaments de titularitat de l'Estat, es realitzarà en col·laboració amb el ministeri competent, sempre respectant el principi de titularitat dels equipaments.

2. En aquestes seccions es depositaran tots aquells objectes relacionats amb la II República, la Guerra Civil, la repressió franquista i la Memòria Democràtica que els familiars i propietaris legítims decideixin donar o cedir i també aquells que no siguin reclamats per cap familiar.

3. Les donacions i les cessions de particulars d'objectes o col·leccions relacionades amb la Memòria Democràtica seran dipositades a la secció museística de Memòria Democràtica habilitada a tals efectes i determinada reglamentàriament per la conselleria competent en Memòria Democràtica.

4. Els elements i vestigis franquistes inventariats al Cens de símbols, llegendes i mencions franquistes de la Memòria, establert a l'article 24 d'aquesta llei, es podran depositar a la secció museística de Memòria Democràtica habilitada a tals efectes i determinada reglamentàriament per la conselleria competent en Memòria Democràtica.

5. Cada illa podrà disposar de la seva pròpia secció específica de la Memòria Democràtica, de conformitat amb la regulació establerta a la Llei 4/2003, de 26 de març, de museus de les Illes Balears. Es prioritzaran els espais de titularitat estatal, gestionats per la comunitat autònoma de les Illes Balears i, en cas de mancar-ne, la Comissió Tècnica de Memòria i Reconeixement Democràtics adoptarà altres fórmules de col·laboració en espais de titularitat dels consells insulars i/o dels ajuntaments.

Capítol III

Espais i itineraris de Memòria i Reconeixement Democràtics

Article 10

Espais de Memòria i Reconeixement Democràtics

1. S'estableix la figura d'Espai de Memòria i Reconeixement Democràtics de les Illes Balears. Tindran consideració d'Espais de Memòria i Reconeixement Democràtics de les Illes Balears aquells espais, immobles o paratges del seu territori que revelen interès per a la comunitat autònoma, per haver-s'hi desenvolupat fets de singular rellevància per la seva significació històrica, simbòlica o per la seva repercussió en la memòria col·lectiva de la lluita de la ciutadania de les Illes Balears pels seus drets i llibertats democràtiques, en el període que comprèn des de la proclamació de la II República Espanyola, el 14 d'abril de 1931, fins a l'entrada en vigor de l'Estatut d'Autonomia l'1 de març de 1983.

2. Es denominaran Itineraris de Memòria i Reconeixement Democràtics de les Illes Balears els conjunts formats per dos o més Espais de Memòria Democràtica de les Illes Balears que coincideixin en l'espai i tinguin criteris interpretatius comuns de caràcter històric o simbòlic, sense perjudici que hi concorrin altres valors rellevants de caràcter arquitectònic, paisatgístic, o de tipus ambiental, etnogràfic o antropològic.

3. Les administracions públiques que siguin titulars de béns declarats Espais de Memòria i Reconeixement Democràtics de les Illes Balears estaran obligades a garantir-ne la perdurabilitat, la identificació i la senyalització adequada. A tals efectes, la conselleria competent en la matèria podrà establir convenis de col·laboració amb les administracions públiques titulars de béns declarats Espais de Memòria i Reconeixement Democràtics.

4. En els casos en què els titulars siguin privats, es procurarà aconseguir aquests objectius mitjançant acords entre el departament competent en matèria de Memòria Democràtica i les persones o entitats titulars.

Article 11

Catàleg d'Espais i Itineraris de Memòria i Reconeixement Democràtics de les Illes Balears

1. Es crea el Catàleg d'Espais i Itineraris de Memòria i Reconeixement Democràtics de les Illes Balears amb l'objecte d'inscriure-hi aquells espais, immobles o paratges que reuneixin les característiques definides en l'article 10 anterior.
2. La formació, la gestió i la divulgació del Catàleg d'Espais i Itineraris de Memòria i Reconeixement Democràtics de les Illes Balears seran de caràcter públic i correspondran a la conselleria competent en matèria de Memòria Democràtica.

Article 12

Procediment d'inscripció

1. El procediment per a la inscripció s'iniciarà d'ofici per la persona titular de la conselleria competent en matèria de Memòria Democràtica i/o a instàncies de la Comissió Tècnica de Memòria i Reconeixement Democràtics, regulada a l'article 30 d'aquesta llei. Qualsevol persona física o jurídica per mitjà d'un escrit raonat dirigit a aquesta conselleria podrà instar la iniciació esmentada. La sol·licitud s'entendrà estimada transcorreguts tres mesos des de la seva presentació sense haver-se dictat i notificat resolució expressa.
2. La iniciació del procediment es realitzarà mitjançant un acord motivat, que inclourà, com a mínim, els punts següents:
 - a) Identificació del bé.
 - b) Identificació dels valors materials, històrics o simbòlics que justifiquen la seva inscripció.
 - c) Descripció i determinació de les parts del bé que són objecte d'inscripció.
 - d) La seva delimitació cartogràfica amb les seves corresponents coordenades geogràfiques.
 - e) Instruccions particulars de protecció i usos compatibles.
 - f) Mesures cautelars, si n'és el cas, necessàries per a la protecció i la conservació del bé.
3. La incoació comportarà l'anotació preventiva del bé en el Catàleg d'Espais i Itineraris de Memòria i Reconeixement Democràtics de les Illes Balears i determinarà la suspensió cautelar, quan procedeixi conforme a dret, de les corresponents llicències municipals de parcel·lació, edificació o demolició, així com dels efectes de les ja atorgades, fins que s'obtingui l'autorització de la conselleria competent en Memòria Democràtica, que haurà de resoldre la sol·licitud d'autorització en el termini de tres mesos. Transcorreguts aquests mesos sense resolució expressa, s'entendrà atorgada l'autorització. La denegació de l'autorització comportarà la necessitat de procedir a la revocació total o parcial de la llicència concedida. La protecció cautelar derivada de l'anotació preventiva cessarà quan es deixi sense efecte la incoació, es resolgui el procediment d'inscripció o es produeixi la seva caducitat. Es demanarà un informe preceptiu de l'administració local en el termini de 10 dies naturals.
4. L'acord d'inici del procediment d'inscripció en el Catàleg d'Espais i Itineraris de Memòria i Reconeixement Democràtics de les Illes Balears serà objecte de publicació en el *Butlletí Oficial de les Illes Balears*.
5. En el procediment per a la inscripció, serà preceptiu el tràmit d'informació pública, d'audiència als particulars directament afectats, al municipi o municipis on radiqui el lloc o itinerari, als consells insulars, i l'informe de la Comissió Tècnica prevista en aquesta llei.
6. La resolució del procediment d'inscripció en el Catàleg d'Espais i Itineraris de Memòria i Reconeixement Democràtics de les Illes Balears es dictarà en el termini màxim de 12 mesos per la conselleria competent en Memòria Democràtica. La resolució serà notificada als interessats directament afectats i publicada en el *Butlletí Oficial les Illes Balears* i inscrita en el Catàleg d'Espais i Itineraris de Memòria i Reconeixement Democràtics de les Illes Balears.
7. La caducitat del procediment es produirà transcorreguts 12 mesos des de la data de la iniciació, sense que se n'hagi dictat i notificat la resolució. Declarada la caducitat del procediment, no podrà tornar a iniciar-se en els tres anys següents, llevat que es realitzi a instàncies del titular del bé.

Article 13

Modificació i cancel·lació de la inscripció

1. La conselleria competent en matèria de Memòria Democràtica, podrà modificar i, si n'és el cas, cancel·lar la inscripció dels béns inscrits en el Catàleg d'Espais i Itineraris de Memòria i Reconeixement Democràtics de les Illes Balears, quan hagin canviat o desaparegut les circumstàncies que en van motivar la inscripció.

2. En cap supòsit no podrà invocar-se com a causa per a la cancel·lació de la inscripció les que es deriven de l'incompliment de l'obligació de conservació.

3. La modificació i la cancel·lació de la inscripció dels Espais i Itineraris es realitzaran seguint el procediment establert a l'article anterior per a la seva inscripció i igualment seran objecte de publicació en el *Butlletí Oficial de les Illes Balears*.

Article 14

Efectes de la inscripció

1. La inscripció d'un espai o itinerari de Memòria i Reconeixement Democràtics de les Illes Balears en el Catàleg d'Espais i Itineraris de Memòria i Reconeixement Democràtics de les Illes Balears suposarà un reconeixement singular i l'aplicació del règim general de protecció establert en aquesta llei.

2. L'anotació preventiva en el Catàleg d'Espais i Itineraris de Memòria i Reconeixement Democràtics de les Illes Balears determinarà l'aplicació provisional del règim de protecció previst per als llocs inscrits en el Catàleg d'Espais i Itineraris de Memòria i Reconeixement Democràtics de les Illes Balears.

3. Mitjançant resolució de la persona titular de la conselleria competent en matèria de Memòria Democràtica, es pot establir l'aplicació provisional del règim de protecció previst per als llocs inscrits en el Catàleg d'Espais i Itineraris de Memòria i Reconeixement Democràtics de les Illes Balears, respecte d'aquells espais, immobles o paratges en els quals s'apreciï perill d'alteració, desaparició o deteriorament. Aquesta resolució serà anotada preventivament al Catàleg juntament amb les mesures cautelars que s'estableixin. L'anotació preventiva i les mesures cautelars hauran de ser confirmades, modificades o aixecades en l'acord d'incoació del procediment, previst a l'article 12 anterior, que s'hauran d'efectuar dins dels 30 dies següents a la seva adopció. En tot cas, cessaran quan no s'hagi adoptat l'acord d'inici, quan es resolgui el procediment d'inscripció o quan es produeixi la seva caducitat.

Article 15

Obligacions derivades de la inscripció

1. En els termes que procedeixin, conforme a ordenament jurídic, les persones propietàries, titulars de drets o simples posseïdores dels terrenys o immobles inscrits com a Espais de Memòria i Reconeixement Democràtics de les Illes Balears, tenen el deure de conservar-los i mantenir-los, per tal que es garanteixi la salvaguarda dels seus valors, de manera que les característiques que els identifiquen no es perdin, destrueixin o pateixin un deteriorament irreparable. A aquests efectes, la conselleria competent en Memòria Democràtica podrà assessorar sobre aquelles obres i actuacions precises per al compliment del deure de conservació.

2. Els poders públics promouran, per tots els mitjans al seu abast, la conservació, la consolidació i la millora dels béns integrants dels Espais de Memòria i Reconeixement Democràtics de titularitat pública i privada.

3. Així mateix, les persones propietàries, titulars de drets o simples posseïdores dels terrenys o immobles inscrits com a Espais de Memòria i Reconeixement Democràtics de les Illes Balears acordaran la seva visita pública en dies i hores prèviament assenyalats, sempre que les característiques ho facin possible. El compliment d'aquest acord podrà ser dispensat totalment o parcial per la conselleria competent en matèria de Memòria Democràtica quan hi hagi causa justificada. A més, hauran de permetre la inspecció per part de la conselleria, així com facilitar la informació que demanen les administracions públiques competents sobre l'estat del lloc i la seva utilització.

4. Sense perjudici del que disposa el títol VI, la falta del compliment de les obligacions establertes en aquesta llei per a les persones propietàries, posseïdores o titulars de drets sobre béns inscrits en el Catàleg d'Espais i Itineraris de Memòria i Reconeixement Democràtics de les Illes Balears facultarà el Govern de les Illes Balears per a l'adopció de mesures cautelars immediates sobre l'espai per causa d'interès públic o social, i hi resultarà aplicable la normativa en matèria d'expropiació. Constituirà causa d'interès social per a l'expropiació per al Govern de les Illes Balears el perill de destrucció o deteriorament irreparable del bé.

Article 16

Règim de protecció i conservació

1. La conselleria competent en matèria de Memòria Democràtica podrà impedir un enderrocament i/o suspendre qualsevol classe d'obra o intervenció en un espai de Memòria Democràtica inscrit al Catàleg d'Espais i Itineraris de Memòria i Reconeixement Democràtics de les Illes Balears.

2. Igualment, podrà actuar de manera preventiva o instarà a l'adopció de les mesures cautelars necessàries, previstes a l'article 12 d'aquesta llei, per preservar aquells espais, immobles o paratges en els quals es valori perill d'alteració, desaparició o deteriorament, estiguin inclosos o no dins el Catàleg.

3. Serà preceptiva la comunicació prèvia a la conselleria competent en matèria de Memòria Democràtica per a qualsevol canvi, ús, obra,

moviment o modificació que es produeixi a un espai de Memòria i Reconeixement Democràtics de les Illes Balears. La col·locació de publicitat comercial, cablejat, antenes i altres conduccions estarà sotmesa a autorització. El procediment d'autorització es desenvoluparà conforme als tràmits que reglamentàriament s'estableixin.

4. En els casos de projectes de conservació, restauració o rehabilitació d'Espais de Memòria i Reconeixement Democràtics de les Illes Balears, aquests s'ajustaran al contingut que reglamentàriament es determini, incloent, en qualsevol cas, un estudi històric del lloc, una diagnosi del seu estat de conservació actual, així com una proposta d'actuació i un pressupost econòmic d'execució. El projecte de conservació serà subscrit per personal tècnic competent.

5. Reglamentàriament, es determinaran aquelles obres o actuacions no sotmeses a autorització en els Espais de Memòria i Reconeixement Democràtics de les Illes Balears.

6. La conselleria competent en Memòria Democràtica, en el marc dels programes d'actuació previstos en l'article 31 d'aquesta llei col·laborarà en la conservació, el manteniment i la rehabilitació dels Espais i Itineraris de Memòria i Reconeixement Democràtics de les Illes Balears.

Article 17

Difusió i interpretació

1. Cada espai o itinerari de Memòria i Reconeixement Democràtics de les Illes Balears haurà de comptar amb els mitjans d'expressió i interpretació dels fets que hi han succeït. Reglamentàriament, es determinaran les condicions i els mitjans de difusió interpretativa.

2. La conselleria competent en matèria de Memòria Democràtica establirà la identitat gràfica dels Espais i Itineraris de Memòria i Reconeixement Democràtics per a la seva senyalització i difusió oficial, d'acord amb la normativa en matèria d'identitat corporativa. A efectes de la difusió i la interpretació dels immobles, paratges i espais de titularitat pública, l'administració titular del bé ha d'emetre un informe, que únicament serà desfavorable quan hi hagi raons objectives.

Capítol IV

Del moviment memorialista i de les associacions de víctimes

Article 18

Reconeixement del moviment memorialista

Les entitats memorialistes contribueixen a la conscienciació social per a la preservació de la Memòria Democràtica de les Illes Balears i a la defensa dels drets de les víctimes.

Article 19

Foment de l'activitat de les entitats memorialistes i de les associacions de víctimes de la Guerra Civil i la Dictadura franquista

El Govern de les Illes Balears promourà, en el marc dels plans d'actuació previstos en l'article 31 següent, la realització de mesures que contribueixin a la consecució dels objectius d'aquesta llei a través de l'actuació d'entitats memorialistes i associacions de víctimes de la Guerra Civil i la Dictadura franquista, degudament inscrites al Registre d'Associacions del Govern de les Illes Balears, a les quals donarà suport.

TÍTOL III

DEL DRET A LA REPARACIÓ I AL RECONeixEMENT A LES VÍCTIMES DE LA GUERRA CIVIL I LA DICTADURA FRANQUISTA

Capítol I

Reparació i reconeixement

Article 20

Actuacions i mesures de reparació i reconeixement

1. La conselleria competent en matèria de Memòria Democràtica, en el marc del Pla Autonòmic de Memòria i Reconeixement Democràtics establert a l'article 31 d'aquesta llei, promourà mesures de reparació a les víctimes de la repressió, així com a les entitats que contribuïren a la defensa de la democràcia, mitjançant l'elaboració d'estudis, publicacions, jornades, homenatges, així com la construcció de monuments o

altres elements, en el seu record i reconeixement.

2. La conselleria competent en matèria de Memòria Democràtica col·laborarà amb els consells insulars, els ajuntaments, la Universitat de les Illes Balears, altres institucions científiques i les entitats memorialistes i associacions de víctimes de la Guerra Civil i la Dictadura franquista, en accions de reparació i reconeixement de les víctimes de la repressió.

3. La conselleria competent en matèria de Memòria Democràtica impulsarà actuacions per fer copartíceps de les mesures de reparació i reconeixement a les organitzacions que varen aprofitar-se dels treballs forçats en el seu benefici.

4. El Govern de les Illes Balears facilitarà als familiars que així ho sol·licitin la gestió i l'obtenció del certificat de reparació i reconeixement personal, de conformitat amb l'article 4 de la Llei 52/2007, de 26 de desembre, per la qual es reconeixen i amplien els drets i s'estableixen mesures a favor de les persones que patiren persecució o violència durant la Guerra Civil i la dictadura. Aquest certificat de reparació i reconeixement personal tindrà valor per ser presentat davant qualsevol administració pública de les Illes Balears i de la resta de l'Estat, en els termes que estableixin les lleis en aquest darrer cas, per tal d'accedir a les ajudes de l'Estat com a víctima de la Guerra Civil i la Dictadura franquista, en els termes que s'hagin establert o es puguin establir per a aquestes víctimes.

5. Es reconeix la contribució de les associacions, fundacions, entitats acadèmiques i organitzacions en la preservació de la Memòria Democràtica i en la defensa dels drets de les víctimes de la repressió.

6. Les associacions de víctimes de la Guerra Civil i la Dictadura franquista i les entitats memorialistes són reconegudes per aquesta llei com a titulars d'interessos legítims col·lectius de les víctimes.

Article 21

Dia de record

1. Es declara el dia 29 d'octubre de 1977 com a data per al record del naixement del moviment democràtic preautonomista a les Illes Balears.

2. Les institucions públiques de les Illes Balears impulsaran en aquesta data actes de reconeixement i homenatge, amb l'objecte de mantenir la seva memòria i reivindicar els valors democràtics i la lluita per la llibertat.

Article 22

Reparació jurídica de les víctimes de la Guerra Civil i la Dictadura franquista

1. De conformitat amb el conjunt de l'ordenament jurídic, que inclou normes tant de dret internacional com de dret intern, es declara la il·legalitat dels tribunals i dels procediments instruïts a les Illes Balears durant i en relació amb la Guerra Civil i la Dictadura franquista fins al 1978, per ser contraris a la llei i vulnerar les més elementals exigències del dret a un judici just.

2. Com a conseqüència de la il·legalitat declarada en l'apartat anterior, es dedueix la nul·litat de ple dret, originària o sobrevinguda, de totes les sentències i resolucions de les causes instruïdes de caràcter penal, civil i administratiu, dictades per raons polítiques a les Illes Balears, Tribunals Populars i pel règim franquista, incloent les sentències dels Consells de Guerra, Tribunals de Responsabilitats Polítiques, Tribunal Especial de Repressió de la Maçoneria i el Comunisme i Tribunal d'Ordre Públic (TOP), així com expedients de depuració del magisteri.

Capítol II

Tutela de la Memòria Democràtica

Article 23

Actes contraris a la Memòria Democràtica

En virtut d'aquesta llei es considera contrari a la Memòria Democràtica:

1. L'exhibició pública d'escuts, insígnies, plaques i altres objectes o mencions, com ara la guia de carrers, inscripcions i altres elements adossats a edificis públics o situats en la via pública, realitzats en commemoració, exaltació o enaltiment individual o col·lectiu de la revolta militar de 1936 i del franquisme, dels seus dirigents o de les organitzacions que van sustentar el règim dictatorial, es considera contrària a la Memòria Democràtica i a la dignitat de les víctimes.

2. La celebració d'actes i/o homenatges de qualsevol naturalesa que tinguin com a finalitat la commemoració, l'exaltació o l'enaltiment individual o col·lectiu de la revolta militar de 1936 i del franquisme, dels seus dirigents o de les organitzacions que van sustentar el règim dictatorial.

3. Promoure distincions o reconeixements de persones, entitats o organitzacions que van sustentar el règim dictatorial.

Article 24

Cens de símbols, llegendes i mencions franquistes

1. Quan els símbols, les llegendes o les mencions estiguin ubicats a llocs de titularitat estatal, es continuaran regint per allò que disposa la Llei 52/2007, de 26 de desembre, per la qual es reconeixen i amplien drets i s'estableixen mesures en favor dels que patiren persecució o violència durant la Guerra Civil i la dictadura, i la seva destinació no podrà ser altra que l'establerta per la Comissió Tècnica d'Experts constituïda a tals efectes.
2. La Comissió Tècnica de Memòria i Reconeixement Democràtics de les Illes Balears realitzarà en el termini de 12 mesos des de l'entrada en vigor d'aquesta llei un cens de símbols, llegendes i mencions que han de ser retirats o eliminats. Aquest serà presentat al Parlament i publicat en la pàgina web creada a tals efectes.

Article 25

Retirada de símbols, llegendes i mencions franquistes contraris a aquesta llei

1. Les administracions públiques de les Illes Balears, en l'exercici de les seves competències, adoptaran les mesures necessàries per procedir a la retirada o l'eliminació dels elements contraris a la Memòria Democràtica de les Illes Balears.
2. El Govern prendrà les mesures oportunes per garantir la retirada d'escuts, insígnies, escultures, plaques i altres objectes o mencions commemoratives realitzats amb la finalitat de l'exaltació, personal o col·lectiva, de la revolta militar, la Guerra Civil i la repressió de la dictadura, sense perjudici de les actuacions que les víctimes de la repressió, els seus familiars o les entitats memorialistes puguin dur a terme.
3. La conselleria competent en matèria de Memòria Democràtica inclourà en l'informe anual de seguiment previst a l'article 31 d'aquesta llei un apartat específic sobre el compliment de la retirada o l'eliminació dels elements contraris a la Memòria Democràtica de les Illes Balears.
4. En el cas de béns inclosos al Catàleg General del Patrimoni Històric de les Illes Balears, es requerirà, prèviament a qualsevol intervenció sobre aquests, el compliment dels requisits exigits en el Títol II de la Llei 12/1998, de 21 de desembre, del patrimoni històric de les Illes Balears.
5. Quan els elements contraris a la Memòria Democràtica estiguin col·locats en edificis de caràcter públic, les seves institucions o les persones jurídiques titulars seran responsables de la seva retirada o eliminació.
6. Quan els elements contraris a la Memòria Democràtica estiguin col·locats en edificis de caràcter privat amb projecció a un espai o ús públic, les persones propietàries seran responsables de retirar-los o eliminar-los.
7. En cas que es pogués considerar que concorren raons artístiques o arquitectòniques per al manteniment dels elements contraris a la Memòria Democràtica, es demanarà l'assessorament tècnic de la Comissió Tècnica de Patrimoni Històric dels consells insulars i de la Comissió Tècnica de Memòria i Reconeixement Democràtics de les Illes Balears.
8. No havent-se produït la retirada o eliminació dels elements a què es refereix aquest article de manera voluntària, la conselleria competent en matèria de Memòria Democràtica incoarà d'ofici el procediment per a la retirada dels elements esmentats.
9. La resolució per la qual s'acordi la retirada d'elements contraris a la Memòria Democràtica recollirà el termini per realitzar la retirada dels elements i serà executiva, sense perjudici dels recursos que puguin interposar-se.
10. En tot cas, es donarà tràmit d'audiència als interessats per un termini màxim de 15 dies hàbils. La resolució que finalitzi el procediment haurà de dictar-se i notificar-se en el termini de tres mesos comptats a partir del dia de l'acord d'inici. Transcorregut aquest termini, es produirà la caducitat del procediment.
11. Transcorregut aquest termini sense que s'hagi procedit a la retirada de tals elements, l'administració del Govern de les Illes Balears o altra administració col·laboradora podrà efectuar la retirada subsidiàriament.

Article 26

Anul·lació de distincions, nomenaments, títols i honors institucionals

Les administracions públiques de les Illes Balears procediran, en el termini d'un any a partir de la publicació d'aquesta llei, a revisar i invalidar totes les distincions, els nomenaments, els títols i els honors institucionals i d'altres formes de reconeixement de persones que participaren en el bàndol colpista o activament en la repressió durant la Guerra Civil i la Dictadura franquista, i en aquest termini es procedirà a realitzar les diligències oportunes que ho certifiquin. Aquestes certificacions seran fetes públiques per les diferents administracions i seran trameses al Govern d'Espanya.

Article 27

Privació d'ajudes i subvencions públiques

1. El Govern de les Illes Balears no subvencionarà, bonificarà o prestarà ajudes públiques a aquelles persones físiques o jurídiques, públiques o privades, sancionades per resolució administrativa ferma, d'acord amb el que estableix el títol VI d'aquesta llei.
2. El Govern de les Illes Balears en cap cas no podrà atorgar ajudes que tinguin per objecte la realització d'una activitat o el compliment d'una finalitat que atempti, encoratgi o toleri pràctiques contràries a la Memòria Democràtica contemplades en el títol III d'aquesta llei.
3. En les bases de cadascuna de les convocatòries de les subvencions públiques del Govern de les Illes Balears s'incorporarà, com un supòsit de pèrdua del dret al cobrament de la subvenció i del seu reintegrament, que la subvenció sigui destinada a la realització d'una activitat o al compliment d'una finalitat prohibida en el títol III d'aquesta llei.

TÍTOL IV
GARANTIES DE NO-REPETICIÓ

Article 28

Investigació científica i divulgació

Amb l'objecte d'avançar en l'estudi i el coneixement científic de la Memòria Democràtica de les Illes Balears, el Govern promourà projectes d'investigació i divulgació en què podran participar les universitats, els centres de professors, les entitats memorialistes i les associacions de víctimes de la Guerra Civil i la Dictadura franquista de les Illes Balears, els investigadors particulars, els partits polítics, els sindicats, les fundacions i d'altres, d'acord amb el Pla Autònom de Memòria i Reconeixement Democràtics.

Article 29

Actuacions en matèria de l'ensenyament no universitari

1. Per enfortir els valors democràtics, la conselleria competent en matèria d'Educació promourà la inclusió de continguts i la realització d'activitats curriculars i extracurriculars sobre la Memòria Democràtica a l'Educació Secundària Obligatoria, el Batxillerat i l'Ensenyament de Persones Adultes.
2. Amb l'objectiu de reforçar el professorat amb les eines conceptuals i metodològiques adients, la Conselleria d'Educació i Universitat incorporarà als plans de formació del professorat l'actualització científica, didàctica i pedagògica en relació amb el tractament escolar de la Memòria Democràtica de les Illes Balears.

TÍTOL V
ACTUACIÓ I ORGANITZACIÓ ADMINISTRATIVA

Capítol I
Planificació i seguiment

Article 30

Comissió Tècnica de Memòria i Reconeixement Democràtics

1. Dependent de la conselleria competent en matèria de Memòria Democràtica es constituirà en el termini de tres mesos a partir de l'entrada en vigor d'aquesta llei, la Comissió Tècnica de Memòria i Reconeixement Democràtics que tindrà les següents funcions:
 - a) Impulsar i coordinar les actuacions de les associacions, institucions acadèmiques i administracions o ens públics de les Illes Balears o d'altres indrets de l'Estat, en compliment d'aquesta llei i de la Llei 52/2007, de 26 de desembre, per la qual es reconeixen i amplien els drets i s'estableixen mesures a favor de les persones que patiren persecució o violència durant la Guerra Civil i la dictadura.
 - b) Elaborar els informes pel procediment d'inscripció dels Espais i Itineraris de Memòria i Reconeixement Democràtics.
 - c) Elaborar el Catàleg d'Espais i Itineraris de Memòria i Reconeixement Democràtics de les Illes Balears i fer-lo públic, pel seu coneixement i difusió. Per fer efectiva aquesta funció, es coordinarà amb la Comissió Tècnica de Desapareguts i Fosses prevista a la Llei 10/2016, de 13 de juny, per a la recuperació de persones desaparegudes durant la Guerra Civil i el franquisme.

- d) Col·laborar en la confecció del Cens de Víctimes.
- e) Elaborar i aprovar el Pla Autonòmic de Memòria i Reconeixement Democràtics.
- f) Elaborar i aprovar els plans anuals.
- g) Avaluar i fer els seguiments corresponents per a l'aplicació d'aquesta llei així com participar en el desenvolupament normatiu i en l'aprovació de les recomanacions oportunes en matèria de Memòria Democràtica.

2. Les despeses derivades de les actuacions descrites en aquesta llei seran a càrrec del Govern de les Illes Balears, d'acord amb el pla anual elaborat i les disponibilitats pressupostàries. Les altres administracions, institucions públiques i entitats privades podran col·laborar-hi econòmicament a través dels convenis o acords que es puguin establir.

3. La composició de la Comissió serà la següent:

- a) El conseller o la consellera competent en matèria de Memòria Democràtica, o la persona en qui delegui, que presidirà la Comissió i la representarà davant les institucions, administracions i entitats privades que desenvolupin les tasques relacionades amb aquesta llei.
- b) El director general o la directora general competent en matèria de Memòria Democràtica, o la persona en qui delegui, que suplirà la presidència de la Comissió en cas d'absència, malaltia o vacant.
- c) Dues persones representants de la conselleria competent en matèria de Memòria Democràtica.
- d) Una persona representant de cada un dels consells insulars.
- e) Una persona representant de cada illa de les associacions memorialistes i de víctimes que incloguin el desenvolupament de les activitats regulades per aquesta llei entre les seves finalitats estatutàries.
- f) Dues persones proposades per la Federació d'Entitats Locals de les Illes Balears (FELIB), en representació dels ajuntaments.
- g) Una persona designada per la direcció general competent en matèria de Memòria Democràtica, que actuarà com a secretària de la Comissió, amb veu i sense vot, qui farà les convocatòries de les sessions, aixecarà les actes i, si escau, estendrà certificacions dels acords adoptats.
- h) Dues persones nomenades per la Universitat de les Illes Balears.
- i) La Comissió podrà convidar a formar-ne part, amb veu i sense vot, a persones de reconegut prestigi en els camps de la història contemporània, la filosofia o el dret amb la funció d'assessorament i assistència tècnica.

Article 31

Pla Autonòmic de Memòria i Reconeixement Democràtics i plans anuals

1. El Pla Autonòmic de Memòria i Reconeixement Democràtics integrarà les accions específiques adreçades a la consecució dels objectius d'aquesta llei.
2. El Pla Autonòmic de Memòria i Reconeixement Democràtics té una vigència màxima de quatre anys, ha de ser avaluat cada dos anys i, si escau, ha d'establir mesures correctores. També es determinaran els recursos financers indicatius per a la seva execució.

Article 32

Informe anual de seguiment de les actuacions en matèria de Memòria i Reconeixement Democràtics

1. La conselleria competent en matèria de Memòria Democràtica realitzarà anualment un informe de les actuacions contemplades a l'article 31 anterior. L'informe contendrà un apartat específic de les actuacions desenvolupades pels consells insulars i els ajuntaments de les Illes Balears.
2. Per a l'elaboració de l'informe anual les conselleries i els seus ens instrumentals col·laboraran amb la conselleria competent en matèria de Memòria Democràtica, i li facilitaràn la informació necessària.
3. L'informe anual es trametrà a la comissió parlamentària corresponent als efectes de la seva valoració.

Capítol II
Col·laboració i cooperació administrativa

Article 33

Col·laboració amb els consells insulars i les entitats locals

1. Els consells insulars i les entitats locals de les Illes Balears en l'exercici de les seves competències contribuiran a la consecució dels objectius i les finalitats expressats en aquesta llei.
2. La conselleria competent en matèria de Memòria Democràtica col·laborarà amb els consells insulars i les entitats locals en l'impuls del coneixement, la commemoració, el reconeixement, el foment i la divulgació de la Memòria Democràtica.
3. El Govern de les Illes Balears establirà convenis de col·laboració o altres fórmules de cooperació econòmica amb els consells insulars i els ajuntaments a efectes d'impulsar els objectius d'aquesta llei.
4. Quan un consell insular o una entitat local incompleixi les obligacions recollides en aquesta llei, la conselleria competent en matèria de Memòria Democràtica li recordarà el seu compliment, i li concedirà un termini d'un mes a tal efecte. Si transcorregut aquest termini l'incompliment persistia, la conselleria adoptarà les mesures necessàries per al compliment de l'obligació, establertes al procediment sancionador.

TÍTOL VI
RÈGIM SANCIONADOR

Article 34

Règim jurídic

Les accions o omissions que suposin incompliment de les obligacions establertes en aquesta llei seran sancionades conforme a allò previst en aquest títol, sense perjudici d'altres responsabilitats que poguessin concórrer.

Article 35

Responsables

Seràn responsables, com a autors, les persones físiques o jurídiques que dolosament o imprudent realitzin accions o omissions contràries a aquesta llei.

En el seu cas, seràn responsables solidaris de les infraccions previstes en aquesta llei aquelles persones que haguessin ordenat o cooperat necessàriament en la realització de tals accions o omissions.

Article 36

Infraccions

Les infraccions es classifiquen en lleus, greus i molt greus.

1. Són infraccions lleus:

- a) Impedir la visita pública als Espais de Memòria i Reconeixement Democràtics de les Illes Balears.
- b) Fer cas omís a l'obertura d'arxius relacionats amb la Guerra Civil i la Dictadura.
- c) L'incompliment de requisits, obligacions o prohibicions establerts en aquesta llei no tipificats a cap dels apartats anteriors d'aquest article.

2. Són infraccions greus:

- a) Incomplir la prohibició d'exhibir públicament escuts, insígnies, plaques i altres objectes o mencions, com ara la guia de carrers, i altres inscripcions o elements commemoratius o d'exaltació o enaltiment individual o col·lectiu del franquisme, dels seus dirigents o de les organitzacions que sustentaren el règim dictatorial.
- b) Les manifestacions o exhibicions per part de representants públics i funcionaris de l'administració de la comunitat autònoma que enalteixin o facin apologia del cop militar de 1936, la Guerra Civil i la Dictadura.

c) Incomplir els deures de conservació i manteniment, així com no col·laborar o entorpir en la gestió dels Espais de Memòria i Reconeixement Democràtics de les Illes Balears.

3. Són infraccions molt greus:

a) La realització de danys a espais o mobiliari dels Espais de Memòria i Reconeixement Democràtics de les Illes Balears.

b) Incomplir l'ordre de retirada d'escuts, insígnies, escultures, plaques i altres objectes o mencions, com la guia de carrers, i altres inscripcions o elements, commemoratius o d'exaltació, enaltiment individual o col·lectiu del franquisme, dels seus dirigents o de les organitzacions que sustentaren el règim dictatorial.

c) La realització de qualsevol obra o intervenció en un espai de Memòria i Reconeixement Democràtics de les Illes Balears sense autorització.

Article 37

Agreujament de la qualificació

1. En cas de reincidència, les infraccions qualificades inicialment com a lleus passaran a qualificar-se de greus i les qualificades com a greus passaran a ser molt greus.

2. Existirà reincidència quan en el termini d'un any es cometí més d'una infracció de la mateixa naturalesa quan així hagi estat declarat per resolució administrativa ferma.

Article 38

Sancions

1. Les infraccions tipificades en aquesta llei es podran sancionar amb sancions pecuniàries i no pecuniàries.

2. Les sancions pecuniàries consistiran en multes de quanties compreses entre els següents imports en funció de la gravetat de la infracció:

a) Per a infraccions molt greus: multa entre 10.001 i 150.000 euros.

b) Per a infraccions greus: multa entre 2.001 i 10.000 euros.

c) Per a infraccions lleus: multa entre 200 i 2.000 euros.

3. Les no pecuniàries seran sancions accessòries i consistiran en la pèrdua del dret a obtenir subvencions, bonificacions o ajudes públiques en matèria de Memòria i Reconeixement Democràtics per un període màxim de dos, tres o cinc anys en cas d'infraccions lleus, greus o molt greus, respectivament, i en el reintegrament total o parcial de la subvenció en matèria de Memòria i Reconeixement Democràtics concedida. Per a la imposició i la graduació d'aquestes sancions accessòries, caldrà ajustar-se a la gravetat dels fets i a la seva repercussió, d'acord amb el principi de proporcionalitat.

Article 39

Potestat sancionadora

1. Serà pública l'acció per denunciar les infraccions en matèria de Memòria i Reconeixement Democràtics.

2. Les autoritats que tinguin coneixement d'actuacions que puguin constituir infracció conforme al previst a aquesta llei, estaran obligades a comunicar-ho a la conselleria competent en matèria de Memòria Democràtica.

3. La incoació del procediment es realitzarà per acord de la conselleria competent en matèria de Memòria Democràtica d'ofici o a instància de part, en la forma que reglamentàriament es determini. Si no hi ha legislació específica aplicable, el procediment per incoar i tramitar els expedients administratius sancionadors ha de ser el que estableix el Decret 14/1994, de 10 de febrer, pel qual s'aprova el Reglament del procediment que s'ha de seguir en l'exercici de la potestat sancionadora a la comunitat autònoma de les Illes Balears, o la norma que el substitueixi, i també els principis que estableixi la legislació bàsica estatal i autonòmica relatius al règim jurídic i al procediment administratiu de les administracions públiques i del sector públic.

4. Per a la imposició de les sancions establertes en aquest títol, se seguiran les disposicions de procediment previstes en la normativa, en matèria de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu sancionador.

DISPOSICIONS ADDICIONALS

Disposició addicional primera

Desaparició de fons documentals i de béns

1. En el termini d'un any des de l'entrada en vigor d'aquesta llei, es designarà, mitjançant l'Acord de la Comissió Tècnica de Memòria i Reconeixement Democràtics, un comitè de feina que realitzarà una investigació sobre la desaparició de fons documentals públics i de béns destruïts, confiscats o robats a les Illes Balears durant el període de Memòria Democràtica. Les conclusions d'aquesta investigació seran públiques.

2. El Govern de les Illes Balears realitzarà les gestions necessàries davant l'Administració de l'Estat per tal de sol·licitar o aconseguir que la documentació relativa a la Memòria Democràtica de les Illes Balears de titularitat estatal passi a ser gestionada pel Govern de les Illes Balears, a excepció dels arxius judicials que es regeixen per la seva normativa específica.

3. El Govern de les Illes Balears impulsarà les mesures necessàries, en col·laboració amb les administracions públiques, per a la recuperació del Patrimoni Documental vinculat a la Memòria Democràtica desaparegut, confiscat o robat durant la Guerra Civil i la Dictadura franquista, sense perjudici del compliment de l'article 20 de la Llei 52/2007, de 26 de desembre, per la qual es reconeixen i amplien drets i s'estableixen mesures en favor de qui va patir persecució o violència durant la guerra civil i la dictadura, sempre tenint present el principi de la titularitat dels arxius.

Disposició addicional segona

Inscripció en el Registre Civil de la defunció de les víctimes

El Govern de les Illes Balears impulsarà la inscripció de defunció de les víctimes desaparegudes, de conformitat amb el que disposa la disposició addicional vuitena de la Llei 20/2011, de 21 de juliol, del Registre Civil.

Disposició addicional tercera

Desaparició forçada d'infants

El Govern de les Illes Balears en col·laboració amb altres administracions i organismes, examinarà la desaparició forçada d'infants durant la Guerra Civil i la Dictadura franquista, impulsarà els procediments legals que permeten investigar i conèixer tota la veritat sobre aquests delictes qualificats per la Comissió de Nacions Unides en el seu informe sobre persones desaparegudes com de lesa humanitat, i dotarà de cobertura jurídica, psicològica i assistencial a les víctimes.

Disposició addicional quarta

Recursos humans i materials

Per desenvolupar les polítiques i accions que preveu aquesta llei, la conselleria competent en matèria de Memòria Democràtica ha d'indicar, en la seva relació de llocs de treball, la dotació de recursos humans i materials que afecti la prestació dels serveis que desenvoluparan dites polítiques i accions.

Disposició addicional cinquena

Adaptació a les lleis bàsiques

1. Tots els registres oficials i procediments electrònics d'inscripció previstos en aquesta llei es duran a terme d'acord amb la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques, i la Llei 40/2015, d'1 d'octubre, de règim jurídic del sector públic.

2. L'exercici de la potestat sancionadora es durà a terme d'acord amb la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques, i la Llei 40/2015, d'1 d'octubre, de règim jurídic del sector públic, i, conseqüentment, s'aplicaran les reduccions de les quanties previstes a l'article 85 de la Llei 39/2015.

Disposició addicional sisena

Relacions interadministratives

Les previsions establertes a l'article 15.3 d'aquesta llei no afectaran els terrenys o immobles de titularitat estatal, que es regeixen conforme als principis generals de les relacions interadministratives previstos a la Llei 40/2015, d'1 d'octubre, de règim jurídic del sector públic.

DISPOSICIÓ DEROGATÒRIA

Disposició derogatòria única **Derogació normativa**

Queden derogades totes aquelles disposicions del mateix rang o d'un rang inferior el contingut de les quals s'oposa al que disposa aquesta llei.

DISPOSICIONS FINALS

Disposició final primera

Modificació de l'article 10 del Decret legislatiu 2/2005, de 28 de desembre, pel qual s'aprova el text refós de la Llei de subvencions

D'acord amb el previst en la Llei de memòria i reconeixement democràtics de les Illes Balears, no podran ser beneficiaris de subvencions durant un termini de cinc anys aquelles persones físiques o jurídiques sancionades per resolució administrativa ferma per atemptar, encoratjar o tolerar pràctiques en contra de la Memòria Democràtica de les Illes Balears.

Disposició final segona **Adaptació legislativa**

El Govern de les Illes Balears revisarà en el termini de dos anys la Llei 12/1998, del patrimoni històric de les Illes Balears, i la Llei 4/2003, de 26 de març, de museus de les Illes Balears, així com la normativa en matèria d'ordenació del territori i urbanisme, i el Decret 14/1994, de 10 de febrer, pel qual s'aprova el Reglament del procediment que s'ha de seguir en l'exercici de la potestat sancionadora a la comunitat autònoma de les Illes Balears, per adaptar el seu contingut a aquesta llei.

Disposició final tercera **Desenvolupament reglamentari**

S'habilita el Govern de les Illes Balears per dictar quantes disposicions reglamentàries exigeixin l'aplicació i el desenvolupament d'aquesta llei.

Disposició final quarta **Entrada en vigor**

Aquesta llei entrarà en vigor el dia següent de la seva publicació en el *Butlletí Oficial de les Illes Balears*.

Per tant, ordén que tots els ciutadans guardin aquesta llei i que els tribunals i les autoritats als quals pertoquei la facin guardar.

Palma, 13 d'abril de 2018

La presidenta
Francesca Lluch Armengol i Socias

